

DÉLVIDÉK

Verseczi társadalmi és közművelődési vegyes tartalmú hetilap.

Versecz és vidéke magyar nyelvterjesztő egyesületének hivatalos közlönye.

Szerkesztőségi iroda: Versecz, laktanya-utca 1054. szám — ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés. A szerkesztőség számára a levelek és egyéb írásbeli közlemények különben özv. Kirchnerné felvételi és rendelési irodájában (az Andrássy-szuter és iskola-utca sarkán levő Kadics-féle házban) is átvetetnek.
Előfizetési díj: Negyedévre 1 frt. 25 kr. — Félévre 2 frt. 50 kr. — Egész évre 5 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Felelős szerkesztő: **Perjessy Lajos.**

Kiadó-hivatal: Kirchner-féle könyvnyomda Verseczen — ide intézendők a kiadó-hivattal illető előfizetések, hirdelmények és felszólamlások.

Hirdetési díj: A hirdetésekért járó díj legutányosabban számítatik. — Bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr. — A nyílt terben egy sor 10 kr. — A hirdetésekért kérjük penteken délig beküldeni.

3. évfolyam.

Vasárnap 1894. évi október 28-án.

43. szám.

Városi muzeum Verseczen.

Versecz 1894. október hó 25.

Városunk tagadhatatlanul sokat áldoz közművelődési czélokra. Tanügyi budgetje a többi hasonmagyságú hazai városokhoz viszonyítva-felette nagy. Az iskolák a modern pedagógia kivánalmainak megfelelőleg pompás és megfelelő épületekben vannak elhelyezve s több százezer frt értékét képviselnek.

Ujabban ismét regisztrálhatunk oly áldozatokat, melyeket a város a kultura érdekében hozott meg. Ez onnan van, mert lakosságunk belátja, hogy ha lépést akar tartani a többi városokkal, azt csak áldozatok árán teheti meg. Igaz, hogy ezen áldozatokkal teremtett intézmények dús kamatokkal szokták visszafizetni a reájuk fordított tökéket.

Városunk egy szép, új alkotásáról kívánunk jelen alkalommal szólni, és az, az újonnan létesített városi muzeum.

Egy városi muzeum alapításának esz-nem új dolog volt Verseczen, de eddig hiányzott az az ember, ki az ügyet kezébe vette és keresztül is vitte volna. Seemayer János kir. tanácsos polgármester, — kinek kedvenc feladata városunk közművelődési viszonyainak niveauját emelni — mult évi

julius hó 1-én tartott iskolaszéki gyűlés alkalmával, mint elnök tett indítványt a városi muzeum felállítására ügyében, minek következtében hosszabb és több rendbeli tárgyalás után, végre f. évi június hó 9-én a város törvényhatósági közgyűlése a városi muzeum megalapítását kimondotta.

A belügyminiszterium az alapszabályokat jul. 12-én (56.699. III. a sz.) helyben hagyta s az intézet augusztus 15-én már működését is megkezdte.

Azon szerencsés körülmény, — hogy Rittinger Ede verseczi kereskedő, évek óta nagy szorgalommal gyűjtött régiségeit átengedte, s mások is adományoztak egyes tárgyakat — a kezdet nehézségeit rendkívül megkönnyítette. A muzeum örének tisztét az iskolaszék városunk szorgalmas monografusára Milleker Bódogra bízta, ki több évvel ezelőtt már Fehértemplomban is berendezte a kisebbszerű városi muzeumot, s ki mint szakember és termékeny író országsszerte ismeretes a régészek közt.

Ismert erélye és fáradhatlan szorgalma e téren is, mint a városi könyvtár rendezésének téren szép jövőt jósol új intézményünknek.

Versecz város muzeumának czélja: mindazt gyűjteni, és megtartani, a mi a városra és multjára vonatkozással bír. E czélból gyűjtetnek: 1. Érmek és értékpa-

pirok. 2. Tárgyak a praehistorikus időből, a római uralomból, a népvándorlásból, a középkorból, a törökök idejéből, a renaissance, a rokoko és barok korból. 3. Képek, tervek és okmányok, melyek történelmi értékkel bírnak. 4. Nyomatványok.

Hogy minő dicsérendő tettet követett el képviselőtestületünk a muzeum alapításával, valamint hogyan fogadják ezen határozatot városunk falain kívül a szakkörökben és hasonló célú intézetekben, mutatják az alábbiak.

A budapesti nemzeti muzeum igazgatósága p. u. Gerle Jakab károlyfalvi járásbírónak szept. 10-én azt írja: . . . „Kérjük hasson oda, hogy az összes urnák és bennünk lelt tárgyak, melyek Versecz tözsomszédságában előkerülnek a verseczi muzeumba jussanak . . . éppenséggel nem szándékunk a vidék kulturális góczpontjainak létrejövését megakadályozni, sőt ellenkezőleg tőlünk lehetőleg pártfogoljuk . . .“

A Temesvárott székelő „Délmagyarországi történelmi és Muzeumtársulat“ szeptember hó 26-án tartott választmányi ülésében a verseczi városi muzeum létrejöttét a következőképen üdvözölte:

„A választmány őszinte örömmel üdvözli az új testvérmuzeum keletkezését, szívből kívánja felvirágozását, s óhajtja, hogy a két intézet legszebb egyetértésben működjen egymás mellett.“

Porzolt Kálmán a „Dunántuli közművelődési egyesület“ titkára a polgármesterhez a következő megtisztelő sorokat intézte:

A párdal pedig, egy igen kedves, pattogós dalocska, melyet a leány kedvesével együtt énekel. Így szól:

„Devojesicze, devojesicze,
Ruzso rumena,
Ja te volem, ja te lyubim,
Duso rogyena!“

„Hej, leánya, szívem lánya,
Te szép rózsaszál!
Szívem szeret, lelkem veled
A mennyekbe száll!“

Ezek voltak minden szakasznak a kezdő versei. Volt dicsőség, volt tapsvihár, a milyet akkoriban még nem kaptam se én, se más. Minden dal végével fórozás, újrázás és kihívás annyi, hogy sok. Akkor még igen sok szerb lakott Pesten.

Ugyan-e darab első előadásáról Balogh István az „Agg színész emlékirataiban“ igen dicsérőleg nyilatkozik a pesti szerbek áldozatkészségéről és lelkesedéséről a színügy és színművészet iránt.

A magyar színészet egyik uttörőjének ez emlékiratai. a ki 1857. augusztus 31-én ugyan e darabban ülte meg a nemzeti színházban ötven éves színi működésének jubileumát, nyolczvan és néhány év után is fennen hirdetik a szerbek élénk érzékét és nagy érdeklődését a színügy iránt s azoknak áldozatkészségét a színészet érdekeinek előmozdítására.

Tárca.

A szerb színészet Magyarországon.*)

Az eddig ismert adatok alapján a szerb színi előadások első nyomai egész 1733-ig vihetők vissza, de a szerb színészet alapvetője tulajdonképen a bajai születésű Vuics Joakhim tekinthető, ki sokoldalú írói tevékenysége mellett 1813-tól 1835-ig számos magyarországi városban tartott szerb színi előadásokat.

Vuics 1813-ban rajongó kebellet, alapvető gondolatokkal és az uttörőket jellemző lángoló lelkesedéssel toborozta össze az első szerb színtársaságot Budán, hol akkor több ezerre menő jómódu szerb család lakott.

Vuics jól betanított színtársulatával 1813. augusztus 12-dikén a magyar színtér helyiségében Budán tartá meg az első előadást, a közönség nagy tetszése mellett.

Mint hogy Pest és Buda volt akkor a szerb értelmiség központja, igen természetesnek találjuk, hogy egy-egy előadás tisztá jövedelme meghaladta a hatszáz váltó forintot, melyet rendszeren a szegény szerb tanulók, a szent-endrei

* Azon alkalomból, hogy négy év eltelté után a szerb alaphól szubvencionált első szerb színtársulat ismét városunkba érkezett és előadásait megkezdte, — lapunk egyik szerb ajku, de a magyar és szerb testvérisülésért lelkesülő barátja küldte be az alábbi érdekes cikket, melynek készsége adtuk helyet. Szerk.

tanítóképző intézet és a magyar színjátéktársulat közt egyenlő részben osztottak fel.

Ez alkalommal a szerb szabadságharcz hírneves hőse: „Cserni György“ egy és ugyanazon időben került színre magyarul és szerbül.

A darab magyar előadásán Déryné, a magyar színművészet e valódi gyöngye, kivált a szerbnyelven énekelte népdalokkal nagy sikert s még nagyobb dicsőséget aratott.

Eme darab első előadásáról Déryné így emlékezik meg „Napló“-jában.

„Ekkor történt, hogy egy színész, Balogh István, megírta „Gserni György“ szövegét, színpadra alkalmazva, énekelte, s akkor írta Rothkrep (Mátrai) Gábor, még mint fiatal alig 14 éves fiú, a zenét hozzá és pedig olyan jellemzően, mintha mindig a szerbek között lakott volna, s oly szerencsés kézzel, hogy a darab sokaig, később időkig is fentartotta magát. Én játsztam benne Rozsiczát, egy kis szerb leányt és énekeltem benne egy párdalt — szerb nyelven. A első szomorú és a textusa így hangzik:

„Sto mi fajde od mladostzi
Kad prebivam u zsalostzi.
Sto ne mogu sz' drágin biti
Ni o danu ni u notyi!“

(Mi ér nekem ifju éltém,
Bubánat ha bántja szívem,
Ha nem látlak téged kincsem,
Éjjel, nappal nyugton nincsen.)

„Versecz városának e hazafias cselekedetét (a muzeum alapítását érti) valóban nem lehet eléggé dicsérünk, de hogy a jó példa szélesebb körökben is utánzásra találjon nagyon kérem, sziveskedjék az „országos muzeum és könyvtár bizottság“ elnökéhez Szél Kálmán ö. Excellenciájához hivatalos uton a verseczi muzeum jóváhagyott szervezetének egy példányát megküldeni, valamint az országos bizottságot a megalakulás tényéről hivatalos formában is értesíteni. E kérelemnek kettős célja van: először azt szeretném, hogy Versecz város ezen határozata az ország többi városainak is, kellő módon tudomásukra hozható legyen, másodsor pedig, hogy a verseczi muzeum ily módon összeköttetésbe lépjen az ország többi muzeumaival is.“

Városi muzeumunknak valóban szép jövője van. Őszintén kívánjuk, hogy gyarapodjék és városunk egyik büszkeségét képezze.

Dicséret és elismerés azoknak, kik létrehozták, s fejlesztésén fáradoznak.

Napi hírek.

Az istenítisztelet mindszentek napján a rom.-kath. plébaniatemplomban a következő: 7 és 9 órákor a rendes reggeli misék; 10 órákor szentbeszéd és asszisztenciás nagymise; délután 3 órákor az utolsó rózsafüzér-ajtatosság, utána körmenet a temetőbe, hol a szokásos halotti-vecsernye a „Liberák“-val lesz. A halottak napján a gyászistenítisztelet szentbeszédrel kezdődik, utána a halottak számára a nagy gvaszmise.

Eljegyzés Ripplinger Fulöp verseczi kereskedő és földbirtokos a múlt napokban eljegyezte Lengauer Ernesztin k. a. Gratulálunk!

Kehrer Lajos verseczi kereskedő ma vasárnap jegyzi el Czermák Tamás temesvári haztulajdonos kedves leányát Anna k. a. Gratulálunk.

A reformáció 377 ik évfordulója emlékéit, mint az egyház újjászületésének ünnepét ev. ref. egyházunk méltóképen akarván megülni a temesvári anyaegyház lelkészi hivatala jövő november 4-én a verseczi református gyülekezet körében isteni-tiszteletet tartása által akarja leróni e nagy nap iránt a kegyelet adóját s emlékeztetni híveit amaz áldott emlékü napra, mikor is a reformáció életadó világa fölgyladt, melyek fénye immár az egész földet jótékonyan araszta el. Ezen ránk nézve oly fontos és emlékeztető nap megünneplése által erősíteni akarja híveit a vallásban, s hitközhöz való szilárd ragaszkodásukban különösen oly helyeken, hol más felekezetek nagy száma mellett fel nem tűnik a hívek hithűsége. E nap megülné által

Vuics Joahim, a szerb színészet alapvetője, fáradságtalan volt a színtársulatok szervezésében és a társulat tagjainak betanításában, az új darabok megírásában vagy azoknak magyar, német és olasz irodalomból való átültetésében, színre hozásában. Társulataival 1815–1838 Baján, Szegeden, Temesvárott, Zimonyban, Pancsován és más magyarországi városokban tartott előadásokat s mindenütt a legnagyobb sikert aratta. Az előadásokból befolyt tiszta jövedelmet önzetlenül a szegény tanulók segélyezésére és néhány pusztuló félben levő szerb templom javára ajándékozta.

Mindezekből látható, hogy a szerb színművészet és színműirodalom, épp úgy mint a magyar, egy napon született, még pedig nem a közönség belső szükségéből, hanem lelkes honfiak magába szállásából és eltökélt munkájából. Az alapvetés munkás szelemmel és szellemes munkával történt. Írók színészkedtek, színészek írtak: ez volt kezdetük a kezdetnek. Ma csodás dolog: alig néhány évtized múlva jelentkeztek nagyteljesű írók és feltűntek genialis színészek.

A szerb színészet ekként megkezdődött fejlődése biztos reményűt nyújtott szebb jövőre. Ez mégis történik, ha az 1848-iki események következményei újat nem állják. Az osztrák önkényuralom kezei által kiadott kényszer rendszabályok lehetetlenné tették a fennálló vándor szerb színtársulatok létezését s társulatok létezését s 1848-tól 1860-ig egy szervezett szerb színtársulat sem állhatta ki a vándorlás emészto szenvedéseit, nyomasztó keserveit. A színművészet iránti lelkesültség csak műkedvelés alakjában nyilatkozott több szerb lakta városban.

Egy ily műkedvelői társulattól, mely Csa-

ki akarván mutatni idegen vallásuk között is a reformátusságnak élénk érdeklődését, lelkesedését egyháza multja, emlékei iránt — anyaegyházunk lelkészi hivatala fölhívja a gyülekezet tagjait, hogy a jelzett napon, azaz jövő november hó 4-én d. e. 9 órak. a főreáliskola torna termében minél nagyobb számban egybegyűljenek, s a tömeges megjelenés által is emeljék az ünnepély méltóságát Futó Zoltán ev. reform. lelkész, Buday József főgondnok.

Uj egyesület Versecczen. A helybeli nyomdász és betűszedők kérelmére a központi „Könyvnyomdászok és betűszedők országos egylete“ megengedte, hogy városunkban külön önképző szakosztályt alakíthassanak. Az új egyesület meg is alakult s lapunk útján is felkéri a város intelligens közönségét, hogy könyvek, folyóiratok adományozásával az egyesületet gyámolítani sziveskedjenek. Az ajándékokat lapunk kiadóhivatala is elfogadja.

A verseczi tornaegyesület, intelligenciának fiatalabb elemeinek e dédelgetett társulata az idén is, mint az előző években már előre készülő fényes bajjara, mely tagadhatatlanul a legelső elite mulatsaga szokott lenni a farsangnak s mély az idén jan. 12-én fog megtartani. A 10 tagból álló rendező bizottság megalakult. A tornaegyesületbe újabban felvették: Csermak L., Gasparics J., György V., Juga K., Lánicz K., Dr. Mattiassich, Mészáros N., Rigyicsky V., Sipos M., Steiner L. és Takácsy A.

A fehértemplomi magy. kir. állami polgári leányiskola új épülete már fedél alatt van s most a díszítési és belső munkálatokat végzik. Az épület még ez évben teljesen elkészül, úgy, hogy a jövő tavasszal már átadhatják rendeltetésének.

Versecz és vidéke magyar nyelvterjesztő egyesületének vigalmi bizottsága a múlt szombaton társasestélyt rendezett a „Szőlővenyige“ vendéglő nagy termében, mely alkalommal kevés közönség jelent meg ugyan, de a megjelenetek rendkívül kedélyesen mulattak. Az újonnan megalakult vigalmi bizottság tagjai minden tőlük telhetőt megtettek a közönség mulattatására. Sajnos, hogy e mulatság is, mint pár év óta annyi sok más — deficitel járt. Vissza kellene térni a régi, egyszerű, kedélyes sörházi magyar társasoszejevetek rendezésére, a melyek 7–8 évvel ezelőtt, daczara hogy belépti díj éppen nem, vagy alig volt valami — sohasem jártak deficitel hanem még az egyesület pénzalapját is gyarapították.

Szabadsághősök síremlékeinek leleplezése Temesvárott. Vettük a következő meghívót: A Temesvárott 1848/49-ben elesett szabadsághősök síremléke, úgy a Gyár városban mint a Józsefvárosban f. e. november hó 1-én, d. e. 9 órákor, illetve 11 órákor fognak folavattatni. Ezen

napon, majd Szerb Nagy-Szent-Miklósön és Nagy-Kikindán mutatta be színképességét, keletkezett a mai szerb nemzeti színtársulat zöme, mely 1861. július 23-án Ujvidéken kezdte meg működését Gyorgyevics János, kitűnő szerb író igazgatása alatt, kinek kezdeményezése folytán jött létre a szerb nemzeti színház Ujvidéken.

Gyorgyevics János igazgatása alatt a társulat tagjai annyira tökélyesültek, hogy Mihály, langszellemű szerb fejedelem az 1867-dik évben belgrádi vendégszereplésük alkalmával föllekesülve átkükön, Gyorgyevicsnek ünnepélyesen megígérte, hogy saját költségén díszes színházat építtet Belgrad főterei egyikén.

Az ígért nemsokára tetté vált. Mihály fejedelem megkezdte a nagy és díszes épület melyet már 1868. október 30-kára megnyitottak és a szerb színművészetnek adtak.

Gyorgyevics János, nyolcz évi eredményben dús igazgatás után, a színtársulat nagyobb részével Mihály fejedelem meghívására Belgrádba ment, átveendő az új nemzeti vezetését. Utána Hadzsics Antal a szerb nemzeti színház igazgató választmányának elnöke, a bennehelyezett közbizalomnak engedve, vette át, vezette, igazgatta s igazgatja a gondjaira bízott színtársulatot, mely valóban vándorság helyzetbe jutott akkor, midőn a belgrádi nemzeti színház megnyitásakor Gyorgyevics igazgatóval együtt a társulatnak összes tehetséges tagjai átmentek Belgrádba.

Az új igazgató nagy gondot fordított a színészek kellő kiképzésére, az összes játék fejlesztésére egy új nemzedék felnevelésére, a műsor gyarapítására, főleg magyar színművek átültetésével; s a közönség érdeklődését a színügy iránt napról-napra tudja emelni valogatott s jól betanított darabok előadásával. Általában minden törekvése oda irányul, hogy a szerb

Felavatási Ünnepélyhez van szerencsénk T. Czimed tisztelettel meghívni. A gyár városi síremlék folavattása (a Selyemgyár-utca, régi selyemgyár telkén) d. e. 9 órákor, a józsefvárosi (a józsefvárosi sirkertben) d. e. 11 órákor fog megtartani. Rójjuk le halás kegyeletünk adóját azok iránt, a kik életükkel vívtak ki édes hazánk szabadságát, kik névtelenül hulltak el egy nemzet szent harcában, s kik évtizedek óta porladoztak nyom és emlék nélkül városunk határában. Járuljunk a hazaszeretet áldozatainak sírjához! Legyen kegyeletünk a multak dicsőítése, a jövőnek példa. Temesvárott, 1894. évi október hóban. A temesvári honvédszobor-bizottság nevében: Mihajlovics János biz. elnök. Graef János biz. titkár.

Felolvasás. A helybeli munkások önképző és olvasó egyesületének helyiségében a „Két Kulcs szobor“ címzett szállodában a j. évi hó 4-én, a jövő vasárnap Waldherr József áll. főreál. isk. tanár felolvasást fog tartani.

Szerb színészet. A Hadzsics T. igazgatása alatt álló szerb színtársulat a múlt vasárnap kezdte meg előadásait a Zéh-féle színházban, szerb anyanyelvű magyar polgártársainak szokott lelkesedése és partifogása mellett. A társulat igen jól van szervezve, szép ruháttal bír, előadásai egybevágók, a kar különösen kitűnő. A társulat legjobb erői közé tartoznak a férfiak közül Markovics, Lukics, Szpazsics, Ilics, Dusanovics, a nők közül: Ruzsicsné, Markovicsné, Veszicsné, Lukicsné. Hagyics igazgatónak, mint írónak nagy érdeme, hogy a magyar irodalmat nagy előszeretettel ismerteti szerb nyelven. Tagja a Kisfaludy társaságnak, s több hírneves magyar írónkkal benső baráti viszonyban van.

A kis-zsámi körjegyzői állás, melynek javadalmazása: 465 frt készpénz fizetés, 35 napi és 35 frt irodai átalány, 1660 hektl. buza, 1660 hektl. tengeri és 36 köbméter tűzi fa, folyó 1894. évi november hó 5-én délelőtt 9 órákor Kis-Zsám község-házánál választás útján be fog tölteni. A pályázati folyamodványok f. évi november hó 4-éig Csapó Géza verseczi főszolgabíróhoz nyújtandók be.

Vadászaink figyelmébe — ajánljuk a következő végzet: Voigt Frigyes és tsai verseczi lakosok panaszt emeltek az iránt, hogy amerikai szöllővesszővel beoltott szőlő — területeik egyes vadászok, s illetve ezek kutyái által nagy mérvben megrongáltak. — Ezen panasz folytán felhivatik Zoffmann János verseczi lakos, mint a város vadászati jogának bérloje, miszerint figyelmeztesse a egyes vadászokat az 1883 évi XX. t.-czikk 1., 2. és 3. §§-aira, mely szakaszok értelmében a szőlőterület a város által bérbeadott vadászati területhez nem tartozik, minélfogva azon a területen vadásniok nem szabad. Miről Voigt F.

színészet elsőrendű kulturális tényező válják hazánkban. E célból az önálló szerb színművészet fejlesztésére szaklapot indított meg 1870-ben „Pozoriste“ (Színpad) címmel, mely azóta folytonosan szerkesztése alatt jelenik meg. A szerb színművészet emelésére egy általa 1870-ben alapított „Színműtan“ című füzetes vállallattal igyekszik befolyást gyakorolni. Igazgatása alatt egy a horvatországi, mint a szerb színtársulatok legjelesebb ifjabb tagjai a magyarországi színpadokon nyertek kiképzést, mely főleg a nemzeti típusok jellemzetes ábrázolásának képességében nyilatkozik.

A szerb nemzeti színtársulat 1886-ban ülte meg Ujvidéken negyedszázados fennállásának ünnepélyét szerényen, muzsikaszó, dárídó nélkül, csöndes visszaemlékezéssel. Ez alkalommal ott napon át a szerb drámairodalom fejlődési korszakait előtűntető drámai disz előadásokat rendeztek s Hadzsics igazgató hosszabb értekezéseken előadta a szerb színészet multját és jelenét, adatokkal bizonyítva, hogy a szerb nemzeti színház megalapításával csakhamar bekövetkezett a szerb színművészet virágkora s az eredeti drámairodalomnak is jelentékeny emelkedése.

Kétségbevonhatatlan tényekkel bizonyítható továbbá az is, hogy a szerb, horvát sőt a szerbországi színészet bölcsője magyar földön ringott s a Thalia első ápolói és apostolai mindig magyarországi szerbek voltak.

A szerb nemzeti színház műsorában jelenleg ötszáz és néhány színdarab foglaltatik. Ezeknek majdnem egy negyed részét szerb eredeti művek képezik. A műsorban föltalálhatók Shakespeare, Calderon és Moretto, valamint Molière és az újabb francia drámairodalom jelentékenyebb termékei. Ott vannak Gothe, Schiller,

és tsai és értesítetnek. Versecz város tanácsának 1894. évi okt. hó 19-én tartott üléséből. See m a y e r kir. tanácsos, polgarmester.

Ikolaszokunk mult szombaton tartott ülésében nagy örömmel értesült az igazgatói jelentésben arról, hogy a községi polgári leányiskola első osztályába 77; — a másodikba 59; — a harmadikba 37 és a negyedikbe 31, így összesen 203 tanuló iratkozott be. A kir. tanfelügyelő számára egy szobát kíván berendezni az iskolaszék, s a felszerelésre szükséges összeget kérni fogja a törvényhatóságtól Benoit Leonie polg. isk. francia tanítónő ezen állásáról leköszönvén, helyette Dümlein Madeleine tiszt. nővér választotta meg.

Udel hangverseny. A hires Udel négyes november elején hangversenyt kíván rendezni városunkban. Az előjegyzési ivec Veronics J. könyvnyomdájában vannak letéve.

Új szerb lap Verseczen. A „Vrschacska Glasznik“ című szerb lap tudvalevőleg megszünt annak utána, hogy szerkesztője és kiadó-tulajdonosa Kaszanovics nyomdász, a kir. törvényszék által reá kiszabott büntetés elől Szerbiába ugrott meg. — A „Glasznik“ helyett azonban új lap keletkezett „Wrschacska Kula“ című alatt. Felelős szerkesztője: Popovics Mita. A lapot, melynek ma már a második száma jelenik meg a Kirchner-féle műintézetben nyomtatják.

A helybeli inasiskolába az idén eddigelé 514 növendék iratkozott be, ezek következőleg osztattak be az egyes osztályokba: Szerbtannyelvű előkészítőbe: 41, I. oszt.: 51. Rajz alól felmentettek osztályába: 63. Némettannyelvű előkészítőbe: 69. I. oszt.: 64, II. oszt.: 90. III. oszt.: 101. Kereskedő inasok első osztályába: 14. II. oszt.: 20. Az iparosok első és második osztályában mutakozó túltömésen az által van némileg segítve, hogy körülbelül 20 növendék, kiknél a tanonczviszony már befejeződött, kikapta bizonyítványát. Említett két osztályból azonkívül rajz alkalmával, mikor legtöbb helyere van szükség, körülbelül 40 növendék az ugynevezett szakrajztanfolyamban, (mely vasárnap d. e. 10—12 tart.) vétetik at.

Új szállóbetegség. Nem volt elég a phylloxera, a peronospora, most már ismét új elensége támadt a szőlőnek, a „Gammose bacillaria“, mely szállóbetegség Francziországban lépett fel s ép oly, veszedelmesnek bizonyult ott, mint a phylloxera. Erre való tekintettel a m. kir. földmívelési miniszter szigorú körrendeletet bocsájtott ki, melyben külföldi szállóbetegszék szállítása tárgyában elrendelte, hogy különleges miniszteri engedély nélkül se külföldről, (ideértve Ausztriát is) se Horvát-Szlavonországból szállóbetegszék az ország területére be nem hozható s az ez ellen vétők, mint kihagást elkövetők ellen a legszigorubb eljárás vétessék foganatba.

Lessing remekművei. Ott van sok mas régiebb és újabbkori német, angol, olasz, spanyol, svéd, orosz, lengyel és cseh jeles író szindarabja.

A magyar irodalomból átültetett színművek száma is igen jelentékeny. A magyarból fordított szindarabok közkedveltségük a szerbeknél. Folytonosan a műsoron vannak s mindenkor zajos sikert aratnak. Egynémelyikök, mint például: „A szökött katona.“ „A vén bankos és fia a huszár.“ „A cigány.“ „A falu rozsza“ nemsokára századik előadásukat érik el.

A szerb színészet kiváló jeles tagokkal bővelkedik. Tehetségek egész raja tűnt fel a színpadon. Egymásra hatva, emelték egymást. A most elő szerb színészek között nagy hírnévnek örvendenek és pedig méltán: Ruzsics és neje 1885-ben ülték meg Ujvidéken 25 éves szini működésük jubileumát, Dobrinovics Péter és neje, Milykovic, Vujicsné, Lukics András és neje, Starkovics Mirko, Bakalovicsné sat.

Mindenne színészekben meg van az egyéni ihlet. Mindannyian nagy sikerrel tudják összevasztani az idealismust a realismussal. Nagy mesterek főleg a nemzeti typosok ábrázolásában.

Megerősödött, izmos alakban áll ma előttünk az önállóvá lett szerb színművészet, karján a vele együtt fejlett szépirodalom. S ma egyiknek sem kell szégyelnie az összehasonlítást mas sokkal szerencsésebb helyzetben levő nemzetek színművészetével és irodalmával, melyeknek pedig kétszerte háromszorta akkora multja van s melyek kedvező körülmények között fejlődhettek.

A szerb színészet nem olyan régi még, hogy nagy időre terjedő multtal állhatna a viláa elé; de a mely multtal előállhat, az tisztelget érdemel, elismerésre kötelez. H.

Nagy betöréses rablás Verseczen. A mult csütörtökön éjjel péntekre viradóra ismeretlen tettesek az ablakok felfeszítése után betörték Mladenovits Lázár verseczi dúsgazdag földmívelő úri utczai házába s a következő dolgokat loptak el: 1 drb. 1000 frtos bankjegyet, 3 drb. 100 frtos, 5 drb. 10 frtosat, 450 drb. ezüstforintost, 20 drb. magyar aranyat, 1 napoleonodort, több régi ezüst tallért, 1 ezüst evőeszközt 300 forint, ezüst dohányszelencze 30 frt., ezüst óra és lancz 30 frt., arany óra és lancz 50 frt., nő aranyóra 40 frt., 4 drb. rubinokkal kirakott női gyűrű 40 frt. egy velencei nyakláncz koralkeresztel 25 frt., több értékes selyemruha s más apróságok Minden körülmény arra mutat, hogy a tettesek ismerősök voltak a házi szokásokkal s tudtak azt, hogy az öreg Mladenovitsnak — daczara hogy igénytelen kis házacskában lakik — van elég pénze. Rendőrségünk a nyomozást minden irányban megindította.

Bitorolt államjóságok. A katonai határvidék visszakebelezése alkalmából oly nagymérvű hanyagságok történtek, a melyeknek rendbehozása még most is rendkívül kiterjedt munkálatokat vesz igénybe. A határvidék katonai kormányzatának kezelése alatt volt állami birtokok jogviszonyait a visszakebelezésor annyira összebonyolították, hogy a közelfekvő községek és magánbirtokosok még most is több ezer hold állami jószágot bitorolnak és élvezik oly földeknek jövedelmeit, a melyek jog szerint a kincstár tulajdonát képezik. A visszakebelezés tudvalevőleg 1871-től 1882-ig tartott és azóta állandóan folyik a szövevényessé vált birtokviszonyok rendezése. A földmívelésügyi miniszterium, a mely e rendezés kereszttulvitelét magára vállalta — mint értesülünk — a pancsovai állami jószágigazgatóság után a mult évben is szamos pert indított a bitorló birtokosok ellen a kincstári jószágok revindikálása dolgában s ebben az egy évben nem kevesebb mint 696 hold területet szerzett vissza a kincstárnak bíróságon kívüli egyezség után az uzurpáló községektől és egyéb birtokosoktól. A többi területek visszaszerzése iránt a pörök folyamatosan vannak.

Atmeneti intézkedések a sommás eljárásra nevére. Az igazságügyminiszter most kiadott rendeletében az 1893. XVIII. t.-czikre vonatkozólag, a mely a sommás eljárásról szól, a következő atmeneti intézkedéseket teszi: Azokat a kisebb polgári peres ügyeket, a melyeket még 1894. november elseje előtt a járásbiraknál, békebiraknál vagy szolgabiraknál indítottak, az eddig törvények szerint az eddig illetékes bíróságok által tárgyalandók le és fejezendők be. November elsejét megelőzőleg, de november elsejénél későbbi időre kitűzött tárgyalási határnapon csak akkor lehet elmakacsolási ítéletet hozni, ha a felek, vagy ezek egyike a határona után két órával később sincsenek jelen. A mulasztásra s következményeire nézve különben ilyen esetekben is az 1893. XVIII. t.-cz. 50—56 §-ai maradnak irányadók. A november elseje előtt fölvetett bizonyító-eszközök, az oly sommás pörökben a melyek október végeig első bíróságilag még nem döntöttek el, alaki tekintetben az eddigi szabályzatok szerint, érdemelik azonban az 1893. XVIII. utasításai szerint itélendők meg; ha azonban a bíróság szükségesnek tartja, elrendelheti a nevezett törvényczikk alapján a bizonyító eljárás megújítását, vagy az eddig fölvetett bizonyítékok kiegészítését. A többi intézkedések adminisztratív természetűek.

Ungváry László czeplédi jóhirű gyümölcsfaiskolájának mai számunkban hirdetését t. olvasóink szives figyelmébe ajánljuk.

Az összes szerb sajtó igen elismerőleg nyilatkozik Sándor királynak Magyarországon történt felkelés és nagyszerű fogadtatásáról. A belgrádi „Szrpszke Novine“ a történelmi fejlődés adataival illusztrálja azt a tételt, hogy a szerb és a magyar nemzet fejlődési menete mindig párhuzamos vonalakban haladt s hogy az évszázadok hosszu során át e két nép pályája sohasem keresztezte egymást. A szerb és magyar barátság ősi s a XI. században II. Béla magyar királynak neje lett Ilona, I. Uros leánya. A XIII. században V. Istvan magyar király leánya nőül ment I. Uros szerb király fiához. Lehetetlen ugyan, hogy a tözsomszedság sokszor ne hozzon surlódásokat is, de surlódásaikban tanujélet adta e két nemzet hősiességének is. Sokszor együtt harcoltak a két nemzet hősei; pl. a dicsőséges Hunyady János, Kinizsi Pál stb. a szerbekkel együtt harcoltak a törökök ellen, Szerbia földjén a királyt és nemzetet bizalmas kapocs köti össze s ők a szomszéd magyar állammal együtt a multban védnökei és közvetítői voltak a nyugat kulturájának és

így legjobban megérthetjük a baráti kötelék fontosságát és áldásos voltát, amelynek ilyen szembeötölő kifejezését adta Sándor királynak látogatása Budán.

A hadmentességi adó reformja. A katonai hadmentességi díjról szóló törvény évek óta váhajtott reformja már a legközelebbi jövőben óráható. Az erre vonatkozó törvényjavaslat a képviselőház legközelebbi ülésének egyikén fog előterjesztetni. A hadmentességi díj kivételénél jövedő a szegényebb sorsu néposztály, a menyire csak lehetséges lesz, meg fog kiméltetni, míg a jobb módúak annak megfelelőleg magasabb adóval fognak illetetni. A most főnnálló legalacsonyabb hadmentességi díjosztályt, az egyforintos adót, jövőben megszüntetik és az adóbehajtásnak módját is, mely eddig annyi panaszra adott okot és az elért eredménynyel egyáltalában arányban nem áll, teljesen meg fogják változtatni.

Irodalom.

— Az **OLCSÓ KÖNYVTÁR** új, olosabb kiadásából most vettük a második sorozatot, mely a vállalat 21—40 számait foglalja magában. A páratlan siker, melyet a Franklin-társulat ezzel a vállalatával elért, onnan magyarázható, hogy két fontos dolgot nem tévesztett szem elől: csakis szemén szedett jót, olcsó áron. Embert, a ki a jót kiválassza, keresve sem találhatott volna kiválóbbat és alkalmasabbat, mint Gyulai Pál az „Olcsó Könyvtár“ szerkesztője, első esztétikusunk és legkiválóbb kritikuskunk. Így aztán nem csoda, hogy az „Olcsó Könyvtár“ tartalma választékos, és csak természetes, hogy a közölt darabok szövege kiállja a legszigorubb bírálatot. A II. sorozat tartalma a következő:

- 21—22 **Dickens.** Karácsonyi ének.
- 23—24 **Gogol.** Beszélyek az orosz életből.
- 25—26 **Chateauriand.** Atala. Ford. Csiky Károly.
- 27—28 **Tennyson.** Király-idyllek I. Helén. — Ginevra. Ford. Szász Károly.
- 29—31 **Macaulay.** Lord Bacon.
- 32—34 **Kemény Zsigmond.** Szerelm és hiúság.
- 35—36 **Hugo Victor.** Hernani.
- 37—40 **Kölcsey Ferencz** válogatott szónoki művei

Az „Olcsó Könyvtár“ egyes sorozatait megrendelhetők minden hazai könyvkereskedés után; a hol könyvkereskedés nincs, levelező lapon a Franklin-társulattól. Egy-egy sorozat ára bérmentes megküldéssel 2 frt. Egyes számé 10 kr.

— **„Köztelek Zsebnaptár és Evkönyv 1895. évre.**“ A mezőgazdasági viszonyok mostohasága mindinkább sürgeti a mai jobbára külterjes gazdalkodás belterjessebbé tételét. Ez azonban az ő sokoldalúságával egyuttal megköveteli, hogy a gazda is nagyobb ismeretekkel rendelkezék. A gazdának valóságilag egy élő Vademekumnak kell lennie, hogy a viszonyok különböző alakulása között mindenkor reitalálhassa magát s a leghelyesebbre intézkedjék, vagy minduntalan kézi könyvtárát felkértesse, ha valamely kérdésben emlékező tehetsége felmondja a szolgálatot. Ezt teszi feleslegessé a most elsőként megjelent „Köztelek Zsebnaptár“ az 1895. évre, mely nemcsak szakavatott tanácsosul s megbízható adatokkal szolgál a gazdának minden felmerülő esetben, de egyuttal, mint czime is mutatja, rendes jegyzőkönyvül is használható. A dús tartalmú közel 400 oldalra terjedő „Köztelek Zsebnaptár“ Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkárai szerkesztésében jelent meg, de részt vettek abban hazánk elsőrendű gazdasági írói. A „Köztelek Zsebnaptár“ felöleli az állattenyésztés és takarmányozás (dr. Kossutány és Cselkó nyomán), a növénytermelés és földmívelés, szállószet és földmívelés, szőlőszet és borászat, építészet, technika és gépészetre és az üzemre vonatkozó legfontosabb és naponkint szükséges adatokat, nagy, a takarmány emészthetőségét és összetételét feltűntető táblázatokkal, a legkülönfélébb átszámítási táblázatokat, egy teljes gazdasági könyvelési rendszert, az egész évre elegendő napszámójegyzőket s e mellett még mindig elegendő tiszta lapot a folyó feljegyzések számára. Az erős és csinos vászonba kötött s számoló táblával ellátott „Köztelek Zsebnaptár“ folytatását és kiegészítő részét képezi ingyen melléklete, a „Köztelek Evkönyv“, 300 oldalalal szöveggel. A „Köztelek Evkönyv“ kiegészíti a zsebnaptárt és oly adatokat tartalmaz, a melyek nem a mindennapi szükséglet tárgyai. De a gazdasági szak- s üzemteni dolgokon kívül felöleli a gazdára fontos összes közhasznú intézményeket, törvényeket, szabályokat, erdeszet s vadászatra vonatkozó törvényes intézkedéseket, gazdasági tanintézeteket s földmívelőiskolákat, vizezellér-iskolákat, kertészeti tanintézetet, gazdasági egyesületek és gazdaközöket, közli az uradalmak és gazdatisztek kimerítő névsorát s végül az országos vásártc hiteles sorrendjét a jövő évre. A hiányt pótló s igen használható új kiadványt melegen ajánljuk a gazdaközönség figyelmébe. A „Köztelek Zsebnaptár és Evkönyv“ bolti ára 2 frt, postai küldéssel 2 frt, 20 kr., a „Köztelek“ előfizetői és az Orsz. Magy. Gazdasági Egyesület tagjai részére 1 frt 50 kr., postai küldéssel 1 frt 70 kr.

Szerkesztői levelezés.

— **Többeknek.** Lapunk szerkesztőjének „A tanítókisasszony regénye“ című hosszabb elbeszélése, igen csinos kiállításban, (könyvalakban) a mult napokban hagyta el a sajtót. Bolti ára füzve 2 korona, diszkötésben 4 korona. Lapunk T. Cz. előfizetői szerkesztőségünk közvethetésével kedvezményes áron szerezhetik meg a művet a budapesti kiadótol, (Képes Családi Lapok.“ V. K. vasas utca 14. szám) még pedig füzve 1 koronáért diszkötésben pedig 2 koronáért.

— **Iy**— Lám az „Örültségek“ meg se olyan „butaságok“, — Bizonyoságot tesznek róla azok a szép számú mas lapok, a melyek átvették. — Nem kell pihentetni azt a jó fajta pennát.

Nyílt tér. *)

A T. Cz. hölgyeknek van szerencsém becses tudomásukra hozni hogy **f. évi november 1-től kezdve lakásomat a városkert utcában „Hotel Hungaria” mellett Boiger-féle házba helyeztem át.**

Midőn az eddig irántam tanusított bizalomért ezuttal leghálásabb köszönetemet nyilvánítom, kérem egyszersmint a t. cz. hölgyeket új lakásomon is tisztelt megbízásaikkal szerencsésíteni.

Gyors kiszolgálás, mérsékelt díjazás és elegáns szabásomért eddigi hirnevem kezeskedik. Telyes tisztelettel

Reich Louisa.

Legjobb óvoszer a kolera és egyéb fertőző betegségek ellen!!!

TÖKÉLETES FERTŐTLENÍTÉS.
Teljesen szagtalan! Önműködő tözégyszóró-csövek. Belföldi és külföldi szabadalmak! Szobai árnyékszék mindenféle tetszetős alakban. Árnyékszék berendezések, kórházak, laktanyák iskolák, iparvállalatok, szállodák stb. részére.

Fertőtlenítő és szagtalanító tözégpor! Tözegalom! Mindennemű tözéggyártmány nagy raktára.

Különlegesség:
emberi és városi hulladékok ipari- és gazdasági értékesítése. Város tisztítási és el-fuvarozási vállalatok szervezése.

Műtrágyagyártás. Részletes tervekkel, költségvetésekkel és eredeti bizonyítványokkal szívesen szolgál az igazgatóság. Az orsz. közegészségügyi tanács által többszörösen ajánlva.

Magyar tözég- és műtrágya-ipari részvénytársaság.
Levegőtisztító: Budapest, IV. városrész-tér 9 (Harris-bazár).

Fogorvos!

Dr. Pápay

az összes gyógytudományok tudója a **Budapestről**

rendel az úri utcái 962. számú házban (posta mellett) délelőtt 9-12 és délután 2-5-ig

Készít egyes fogakat, úgy mint egész fogsorokat Celluloid, Kaucsuk, Platina vagy arany foglalásban, amerikai rugokkal vagy amerikai légnymással. FOGPLOMBIROZÁSOKAT vé-

gez különféle fémekkel, rozsz fogak és foggyököket eltávolít. Fogászat körébe vágó műtétet és munkát.

Szíves látogatást kérve maradtam tisztelettel

Dr. Pápay,

szpecialista a fogászat terén.

Mérsékelt árak.

7994. sz. — 1894

Hirdetmény.

A védtörvény végrehajtására vonatkozó utasítás értelmében ezennel közhírré tétetik, hogy az 1895. évi ujoncz állításra kötelezetteknek összeírása végetti jelentkezések 894 évi november hó folyamán megteendők.

Felhivatnak ennél fogva a törvényt szabta büntetésre való figyelmeztetés mellett valamennyi az 1874. 1873. és 1872. években született hadkötelesek, valamint az itthelyt tartozkodó s fenti korban álló idegenek is, hogy az 1894. évi november hó folyamán a városi tanács katonai ügyosztályánál összeírás végetti okvetlenül jelentkezzenek.

Együttal megjegyeztetik, hogy a védtörvényben említett kedvezmények valamelyike iránt netaláni igények érvényesítésére vonatkozó, kellően felszerelt kérvények az 1895. évi január és február havakban a városi tanácsnál benyújtandók, és végre hogy az illetőségű sorozó járason kívül leendő allittatás megengedésére iránti kérvények az összeírás végetti jelentkezések nyújtandók be.

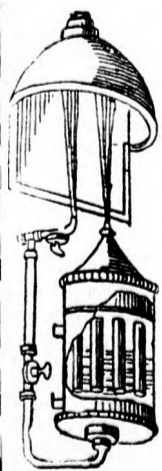
Verseczen 1894. évi október hó 16-án.

Seemayer,

kir. tanácsos, polgármester.

ZELLERIN M.-féle gyár részvénytársaság

Budapest, VII. ker. Nagydíófa-utca 4. sz. a.

Pasteur rendszerű szűrő készülék

(Chamberland szabadalma.)

mely a legegyszerűbb módon, bármely tisztátalanság esetén kristálytisztá vizet szolgáltat.

Pasteur rendszere az egyetlen melynek segítségével a vizet mikrobáktól és baktériumoktól mentesen át lehet szűrni s így minden ragályozó anyagtól: cholera, typhus, váltóláz stb. a vizet mentesíteni lehet. Orvosi és közegészségügyi tekintélyektől elismerve. Budapest járvány bizottságától legmelegebben ajánlva!

Vízmevek berendezése és csatornázások városok és községek számára.

Légszesz- és vízvezetékek.

Légszesz és villamos világítás.

Csillár-raktár.

Központi fűtés; ventiláció.

Gőz mosó főző- és fürdő-telep építő-bádogos, csövek, érczöntöde, horgony disztimények gyára.

Képes árjegyzék ingyen és azonnal rendelkezésre áll.

Versecz. A Kirchner-féle könyvnyomda tulajdona s nyomása.